

Plaatjes van alledaagse gebeurtenissen kunnen het contact met dementerenden op gang brengen. Vanuit het hier en nu kunnen ze associaties leggen met een sluimerend verleden, ongemakkelijke stiltes doorbreken en zelfs voor een hoop pret zorgen. Het beeldboek Nubenik* wil daarin een rol vervullen.

Beeldboek

Beeldboek

Prenten prikkelen dementen

Vier seizoenen brengen een gesprek op gang * 'Uit welk nest komt u?' * Dementerenden leven in het hier en nu

Jacob van der Meulen
j.van.der.meulen@hollandmediacombinatie.nl

Haarlem * Het stoorde haar dat in de woongroep van haar dementerende vader de televisie zo'n centrale rol speelde. Een dvd van een Volendams koor met beelden van het vissersdorp draaide uren achteren op repeat. Vormgeefster Ellen van der Veen wil dergelijke troosteloze tafereel met beeldend kunstenaar Erika Meershoek doorbreken met Nubenik*, het volwassen prentenboek voor mensen met dementie. De vormgeefster en de kunstenaars hebben een verleden gemeen met dementerenden. Ellens vader is inmiddels overleden, Erika werkte twee jaar met dementerenden in een moestuinproject in Krommenie. Beiden vonden elkaar als maatschappelijk betrokken ondernemers in het Nubenik*-project. Nubenik* wordt een vierdelige serie van grote prentenboeken die de seizoenen als thema hebben. Op dit moment wordt gewerkt aan het Lentebok (zie kader).

Fondswerving via voordekunst

Erika Meershoek en Ellen van der Veen zoeken via crowdfunding financiering voor hun Nubenik*-boek. Het drukken van het prentenboek voor mensen met dementie kost veel geld. Door het grote formaat en de bijzondere afwerking is het geen alledaags drukwerk, vertelt Ellen van der Veen, van het Haarlemse bureau Sinas voor grafische en illustratieve vormgeving. „Dit soort boeken moet ook tegen een stootje kunnen.” Van der Veen en beeldend

kunstenaar Erika Meershoek van GIDZ besteden heel wat uren aan het boek. Diewertje Blok steunde het project door belangeloos mee te werken aan het Nubenik* crowdfunding-filmpje. En ze mochten gebruik maken van de haiku's van Herman van Rompuy, de voormalige voorzitter van de Europese Raad. Belangstellenden kunnen het project nog tot eind januari sponsoren via: www.voordekunst.nl

Ellen van der Veen zag dat een televisie in de woongroep van haar vader vooral ongemakkelijke stiltes moest doorbreken. „Een partner kan vaak nog wel het contact met een dementerende onderhouden. Voor kinderen en kleinkinderen ligt het vaak al moeilijker om een gesprek op gang te houden. Dementerenden leven in het hier en

nu. Van daaruit moeten ze ook de prikkels krijgen om te gaan praten.” Erika Meershoek zag dementerenden al opbloeien tijdens de wandeling van het verzorgingshuis naar hun moestuin. „Ik liet de mensen de geuren, kleuren en smaak van bloemen beleven. Daarbij ga je uit van wat een dementerende nog wel

Erika Meershoek (links) en Ellen van der Veen ontwierpen het prentenboek Nubenik*. „Er is een laag in de mens die altijd blijft bestaan.”

UNITED PHOTOS/PAUL VREEKER

kan. Er is een laag in de mens die altijd blijft bestaan. Die is springvend, maar je moet hem wel prikkelen.”

Handreiking

Het prentenboek bevat illustraties die een handreiking voor een gesprek bieden, voor hulpverleners en mantelzorgers. Ellen van der Veen: „Neem de afbeelding van een nest. Vraag maar aan een dementerende: 'Uit welk nest komt u?', en de verhalen komen los. Een oudere

dame begon bij een ander plaatje meteen over het feit dat ze van haar vader naar de kerk moest, maar dat ze weigerde. Ook al was het kerkje heel klein afgebeeld, dat detail pikte ze op uit een dorp op de achtergrond. En ze knipoogde erbij. In 'dat dorp' had ze namelijk haar man gevonden. Ze liet het medaillon zien dat ze van hem kreeg. Prachtig, dat knipoogje.” Erika Meershoek: „Het hoeft overigens helemaal niet om een waar gebeurd verhaal te gaan met een

kop en een staart. Het is prima als iemand in de eigen wereld leeft. Het gaat om aandacht en genieten van het hier en nu. Die handreiking willen wij bieden. De vier seizoenen bieden ook de kapstok om belevenissen dicht bij huis te houden. De lente met haar frisheid en vernieuwing, de uitbundige zomer met vrijheid, de herfst met de oogst en de winter met spelletjes en warme chocola. We geven ook recepten, bijvoorbeeld voor lekkere soep, die mensen samen

kunnen maken. Een plaatje van Vim en groene zeep kan een woongroep aan het poetsen zetten, want met de motoriek is vaak niets mis.”

VU

Het prentenboek wordt van harte ondersteund door VU Connected dat zich vanuit het medisch centrum richt op medische vraagstukken. Erika Meershoek: „Zij werken ook met alzheimerpatiënten, maar hebben een ander uitgangspunt. Zij richten zich vooral op wat men-

sen niet meer kunnen doen. Zij zoeken namelijk oplossingen via het vroegtijdig ingrijpen tegen de ziekte en het ontwikkelen van medicatie, maar waarderen onze inzet ook enorm. We vullen elkaar aan.”

De twee beginnen met 500 exemplaren van het Lentebok. Ellen van der Veen: „Daarmee kunnen we ook de boer op om de volgende Nubenik*-boeken mogelijk te maken. Wij vinden het heel fijn deze boeken te kunnen maken.”

Nest

Dorp

Soep